

# Gonedeletjek

Leto III.

Liubljana, 2. septembra 1929.

Štev 35

IZHAJA vsak ponedeljek ob 4 zjutraj.

NAROCNINA mesečno 4 Din, četrtletno 16 Din, polletno 20 Din — V Ljubljani naročilo in celju dostavljen na dom — 1 Din več — Za izozemstva mesečno 1 Din

UREDNIŠTVO v Ljubljani, Knafljeva ul. 5, telefon št. 3122 3123 3124 3125 3126

UPRAVA v Ljubljani, Prešernova ul. 4, telefon št. 3122 3123 3124 3125 3126

INSERATNI ODDELEK v Ljubljani, Prešernova ul. 4, telefon št. 2492

## Juraj Demetrović - minister trgovine

Novi minister je bil včeraj dopoldne imenovan in zaprisežen

Beograd, 1. sept. Agencija Avala poroča: Danes je bil z ukazom Nj. Vel. kralja imenovan za ministra trgovine in industrije g. Juraj Demetrović, bivši pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo. Novi minister je položil prisego danes na dvoru pred Nj. Vel. kraljem in predsednikom ministrskega sveta generalom Petrom Živkovićem.

Novi minister trgovine in industrije Juraj Demetrović je bil rojen l. 1885. v trestbarskem pri Zagrebu. Studiral je na zagrebški gimnaziji, a je bil l. 1904. ik pred maturo izključen iz vseh srednjih šol Hrvatske in Slavonije, ker je izjavil tajno dijaško revijo »Naša moč«.

Zato je maturiral šele naslednje leto kot privatist v Bjelovaru, nato pa je absolviral fakulteto zagrebške univerze.

Po končanih študijah se je posvetil novinarstvu in javnemu življenju sploh ter je bil pred vojno glavni urednik socialistično orientiranega dnevnika

»Slobodna Rijeka«. V začetku svetovne vojne je bil aretiran in nato za 10 let izgnan iz Zagreba, kamor pa se je kljub temu vrnil že l. 1917. in začel izdajati znano revijo »Jugoslovenska Njiva«.

V letih 1919 in 1920 je bil Juraj Demetrović v pokrajinski vladi za Hrvatsko in Slavonijo poverjenik za narodno gospodarstvo. To mesto je zapustil, ko je bil izvoljen v ustavotvorno skupščino. Od julija 1921 do decembra 1922 je bil pokrajinski namestnik v Zagrebu, od l. 1925. naprej pa član bivše Nar. skupščine, v kateri se je udeleževal zlasti v gospodarskih in socialnih zadevah.

## „Grof Zeppelin“ startal za Evropo

Bodoča znanstvena misija Zeppelina v arktičnih pokrajinah. Zračni promet z Japonsko.

Lakehurst, 1. sept. »Grof Zeppelin« je davi ob 7.18 (1.18 popoldne srednjeevropskega časa) odletel v Friedrichshafen.

Newyork, 1. sept. Asociatet Press poroča iz Junemau na Aljaski, da je bil guvernir Parks obveščen od namestnika notranjega tajnika v Washingtonu, da bo prišel »Grof Zeppelin« aprila prihodnjega leta na Aljasko, od koder bo izvajal polete za preiskovanje arktičnih pokrajin. V Fairbangu bo zaradi tega zgrajeno pristanišče z drogom za pristajanje. Verjetno je, da bo »Grof Zeppelin« pod okolnostmi deloval na tem polju do dve leti. V kratkem bo prisel v Fairbank zastopnik Goodyear Zeppelin Corporation, ki bo pričel s pripravami za zgraditev pristanišča.

Berlin, 1. sept. Kakor poroča »Vossische Zeitung«, bo prisel te dni v Friedrichshafen sloviti raziskovalec arktičnih krajev Nansen, ki se bo pogajal z vodstvom Zeppelinove družbe o organizaciji poleta »Grofa Zeppelina« v polarne kraje. Ta polet bi se vršil šele prihodnje leto. Prav tako pa bo prisel v Berlin kapetan Bruns, ki se bo pogajal zaradi stalne zračne zveze med Berlinom in Tokijem. Predvidena je ustanovitev družbe z glavnico 35 milijonov mark. Zeppelini bi vozili za enkrat med Berlinom in Tokijem vsakih štirinajst dni.

Berlin, 1. septembra. Prosvetni minister je izdal odlok, s katerim odreja, da bodi dan, ko se povrne »Grof Zeppelin« s svojega poleta okrog zemlje, pouka prvotni in da naj učiteljstvo pouči učence o pomenu tega poleta.

## Po angleški zmagi v Haagu

Optimistične izjave ministra Snowdena — »Srečno naključje« — Kaj pravijo v Nemčiji — Mac Donaldov povratek

London, 1. septembra. Finančnemu ministru Snowdenu so bile prirejene pri prihodu v London veličastne manifestacije. Policija je aretirala nekoliko komunistov, ki so hoteli manifestirati proti Snowdenu. Po svojem prihodu je Snowden sprejel novinarje ter izjavil, da je konferenca uresničila najboljšo želje in da smatra, da bo pravkar sprejeta rešitev reparacijskega vprašanja omogočila gospodarsko obnovo Evrope. Nadaljnji uspeh konference je izpraznitev Porenja. Na koncu je dodal, da bodo uspehi te konference enaki uspehom konference v Locarnu. Srečen sem, je pristavil Snowden, da je haaska konferenca zaključila svoje delo v ozačju prijateljskih simpatij.

Pariz, 1. septembra. Ministrski predsednik Briand je poslal francoskemu poslaniku v Washington brzojavko, v kateri ga prosi, naj izreče državnemu tajniku zadoščanje zaradi srečnega zaključja, da je prišlo do haaske pogodbe na obletnica podpisa Kelloggovega pakta.

Pariz, 1. septembra. Havas poroča iz Haaga, da bo odbor za organizacijo Youngovega načrta po vsej priiliki zasedal v Berlinu. Odbor bo razdelil svoje delo na tri pododbove. Prvi pododbor se bo bavil z bančnimi vprašanji, drugi z dohodki iz založb in tretji z železniškimi vprašanji.

Berlin, 1. septembra. Državna zveza nemških obrtnikov se je izrekla proti pristopu k državnemu odboru, ki propagira predlog, naj bi se Nemčija izrekla za sprejem Youngovega načrta šele potem ljudskega glasovanja.

Freiburg, 1. septembra. Katoliški shod je danes po zasljanju referata državnega ministra Dr. Wirtha o konferenci v Haagu izrekel Dr. Wirthu zahvalo za njegovo uspehe. Centrum bo svoje stališče napram uspehom te konference v celoti zavzel na svojem zborovanju v Berlinu.

Pariz, 1. septembra. Min. predsednik Macdonald je danes ponoči odpotoval iz Pariza.

## Državljanska vojna v Sveti deželi

Po zadnjih vesteh korakajo močne beduinske čete proti Jeruzalemu, v Londonu in Parizu pa zatrjujejo, da se je posrečilo vzpostavit red.

London, 1. sept. Poročilo kolonialnega urada zatrjuje, da imajo angleške čete v Palestini zasedene vse važne točke. Beduinska plemena pretijo, da bodo s sinajskega polotoka in Transjordanije korakala proti Jeruzalemu, ter so deloma že prekorčila mejo. Pri večerajšnjih nemirih v Safesu je bilo ubitih 10 Židov in 2 Turka, 27 Židov in 4 Turki pa so bili ranjeni.

Jeruzalem, 1. septembra. Vesti iz notranjosti Palestine si še vedno nasprotujejo. Po vesteh s sirjske meje so ogromni oddelki Beduinov prekorčili državno mejo in korakajo v strujnih formacijah proti Jeruzalemu.

Pariz, 1. sept. Francoska vlada je na sirski meji ukrenila vse potrebno, da prepreči upade obojnih tolp. Čete, ki so po izjavi angleškega komunekeja udrele v Palestino, izvirajo lahko samo iz Transjordanije, kamor so zbežale tolpe iz Djepel Druza.

Jeruzalem, 1. septembra. Listi poročajo, da so Arabci obkolili mesto Safed, severno od Genezaretskega jezera ter ga upepelili. Arabci, deloma pa razvaline, so ubile 22 Židov.

Pariz, 1. sept. Iz Jeruzalema poročajo, da je bil tamkaj ponovno vzpostavljen red in da so bili obrati in trgovine odprte. Med vojsko in razbojniki je došlo na več krajih do medsebojnega streljanja.

Berlin, 1. septembra. V mestni dvorani se je vršil velik protestni miting cionističnih organizacij. Govorniki so napadali angleško vlado v Palestini in zahtevali za Žide Palestino kot njihovo nacionalno domovino.

## Protesti zagrebških in beograjskih židov

Beograd, 1. septembra. Danes so priredili beograjski Židje protestno zborovanje proti krvavim dogodkom v Palestini. Nekateri govorniki so napadli Anglijo, češ da ni poskrbela za zaščito in varnost njihovih sorojakov v Palestini. Na mitingu je bila sprejeta protestna resolucija.

Zagreb, 1. septembra. Zagrebški Židje so priredili danes protestno zborovanje zaradi dogodkov v Palestini. Govorila sta predsednik cionistične organizacije v Zagrebu Dr. Kohn ter predsednik delovnega odbora cionistične zveze dr. Licht. Oba sta napadala angleško upravo, ki je dopustila, da so se odigrali v Palestini taki za civilizirani svet sramotni dogodki. Na koncu je bila sprejeta protestna resolucija.

## V znamenju miru obnovljeno bratstvo iz časa velike vojne

Veličastne manifestacije v Beogradu — Bivši bojevniki za mir in bratstvo — Svečana otvoritev jubilejnega kongresa Fidaca — Temeljni kamen za Dom bojevnikov v Beogradu

Beograd, 1. septembra. Danes se je začela v Beogradu svečana proslava 10. obletnice ustanovitve Fidaca, velike mednarodne organizacije zaveznih bojevnikov v svetovni vojni. Po beograjskih ulicah so se pri tej priliki razvile manifestacije, kakršnih je doživela naša prestolnica še malo. Nad stotisoč ljudi je tvorilo špalirje po ulicah ter povsod prirejalo inozemskim bojevnikom in našim domačim rezervnim oficirjem nad vse pristrčne ovacije. Posebno burno so bili pozdravljeni francoski in belgijski bojevniki. Čeprav je pritisnila danes v Beogradu izredna vročina in so v sencih merili 35 stopinj, je bilo na nogah mlado in staro, da pozdravi borce iz velike vojne.

### Svečan sprejem francoskih Soluncev

Svečanosti so se pričele že ob 7. zjutraj na beograjskem kolodvoru, kamor so se pripeljali iz Južne Francozi, ki so se borili bok ob bok z Jugoslovenci na solunski fronti. Na kolodvoru jih je pričakovala ogromna množica ljudi. V imenu vlade je bil navzoč minister vojske in mornarice general Hadžić; dalje so bili na kolodvoru predstavniki beograjske občine, generaliteta in zastopniki kulturnih in patriotskih korporacij. Čim so se pojavili francoski gostje, so jim množice priredile burne in brezkončne ovacije, ki niso ponehale niti med nagovori, tako da teh skoro ni bilo slišati. Godba je zaigrala marseljsko, nato pa se je pomikala povorka, ki je spremljala drage goste in prijatelje v centrum mesta med neprestanim burnim pozdravljanjem množic, ki so tvorile goste špalirje po vseh ulicah.

### Otvoritev kongresa Fidaca

Ob 9. dopoldne je bil v Oficirskem domu svečano odprt kongres Fidaca. Kralja je pri otvoritvi zastopal polkovnik Pekić, vlado pa ministri Uzunović, Hadžić, Maksimović in Kumanudi. Navzoči so bili tudi vsi diplomatski zastopniki zaveznih držav. Predsedništvo Fidaca je zavzelo svoja mesta na odru, okrašenem s 12 zaveznimi zastavami. Pred Oficirskim domom pa so množice prirejale kongresistom neprestane ovacije.

Kongres je otvoril podpredsednik Fidaca Liuba Stepanović, ki je pozdravil prisotne v imenu starih srbskih bojevnikov. Tujim in domačim gostom je želel dobrodošlico na zemlji, ki je bila za vedno osvobojena, nato pa je govoril o neizbrisnih zaslugah francoskih, belgijskih, angleških, ameriških, portugalskih, rumunskih in češkoslovaških bojevnikov za splošne človeške ideale. Misija Fidaca obstoja v tem, da ohrani še dalje vezi in soglasje, ki je bilo potrjeno s krvjo na bojnih poljanah. Fidac je postal na ta način čuvar miru in pomočnik Društva narodov, ki je po pravici upanje vseh narodov v boljšo bodočnost.

### Pozdrav vlade

V imenu vlade je pozdravil kongres zastopnik ministra zunanjih del dr. Kosta Kumanudi, ki je dejal med drugim: »Naše prebivalstvo je ponosno, da se vrši kongres Fidaca v naši državi. Ni slučaj, da se proslava desetletnice Fidaca vrši ravno v državi, kjer so bile doprinešene za splošen mir in za zmago pravičnih idej največje žrtve. Cilj Fidaca je, da čuva vse dobre pridobitve grozne vojne in v Fidacu združeni bojevniki so prvi pokrenili veličastno idejo o večnem miru. Deset let neprestane dela še ni zadostovalo, da se popravijo razdejavanja in da se izravnavajo žrtve, toda bre- dvoma je, da bo ideja miru slavila

svoj končni triumf. Po ujedinenju in osvobođenju ima naša država samo en cilj: da bi v mejah, ki so jih razširile mednarodne pogodbe, mogla uživati blagodati trajnega in srečnega miru.

### Kongres pozdravlja kralja

Pozdravna brzojavka kralju. Po oduševljeno sprejetem govoru zastopnika vlade je prevzel predsedništvo kongresa predsednik Fidaca, belgijski rezervni polkovnik Reisdorf, ki se je zahvalil jugoslovenski vladi in vsem oblastvom naše države za pozornost in gostoljubnost, ki je bila izkazana zaveznim delegacijam in Fidacu. Med burnimi aplavzi je predlagal, naj kongres odpošlje udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju: »Bivši zavezniki bojevniki pošiljajo z 10. kongresa Fidaca Nj. Vel. kralju Aleksandru, herojskemu vojščaku velikega formata, izraze svojega spoštovanja ter hvaležnosti za izredno pristrčen soredim, ki jim ga je priredila jugoslovenska vlada. Hkratu izražajo svoje najiskrenejše želje za veličino kraljevine SHS in za srečo kraljevske rodbine. V imenu medzaveznice federacije bivših vojakov, njen predsednik Achilles Reisdorf.«

Ko so se ovacije kralju polegale, so govorili zastopniki ameriške, francoske, angleške, italijanske, poljske, portugalske, rumunske in češkoslovaške delegacije. Kongres je bil završen ob 11. dopoldne.

### Triumfalen sprevod po prestoljskih ulicah

Pred oficirskim domom se je nato sestavila ogromna povorka, ki je krenila po glavnih beograjskih ulicah proti Kalemegdanu. Ves čas povorke je vladal na ulicah vzoren red. Na čelu povorke so se vozili z izvoščki slepi in onemogli invalidi. Sledili so jim naši rezervni oficirji, med njimi slepi major Lujio Lovrić, tem pa skavti z 78 zastavami. Skavtovi je bilo 2600 iz vseh krajev države. Izredno lep vtis so napravili slovenski skavti, ki so večinoma v narodnih nošah prepevali slovenske narodne pesmi. Za skavti so korakale inozemske delegacije s predsedništvom Fidaca na čelu. Kralj je gledal povorko z okna novega dvora. Občinstvo in bojevniki, ki so korakali v povorki, so prirejali vladarju viharne ovacije. Na sosednem oknu so bili ministri Uzunović, general Hadžić, Kumanudi, Maksimović in dr. Frangeš.

### Temeljni kamen za dom bojevnikov

Pri restavraciji »Ruski car« se je povorka razdelila v dva dela; francoski bojevniki so odšli v dvorano beograjske občine, kjer se je vršila svečana seja občinskega odbora, drugi del povorke pa je krenil na prostor pred Narodnim gledališčem, ki ga je poklonila beograjska občina Udruženju rezervnih oficirjev, da zgradi na njem svoj dom, za katerega je bil danes položen temeljni kamen. Po opravljenih cerkvenih obredih, ki jih je izvršil episkop Dositej, se je predsednik Udruženja rezervnih oficirjev spominjal žrtve, ki so padle za naše osvobođenje, nato pa govoril o zaslugah Nj. Vel. kralja, čegar visoko ime bo nosil novi dom. Nova stavba naj postane vojni panteon, da bo še pozne rodove spominjal na pokolenje, ki je ustvarilo s svojimi brezprimernimi žrtvami sedanjo veliko domovino. Pod krovom novega doma naj se izvrši mobilizacija vseh zdravih nacionalnih sil naše države.

Med vedno novimi ovacijami zastopnikom zaveznih bojevnikov se je množica polagoma razhajala.

### Avdijenca inozemskih bojevnikov

Udeleženci kongresa Fidaca in francoski borci s solunske fronte so bili nočjo ob 6. sprejeti od kralja v svečani avdijenci. Ob 5.30 so udeleženci prisli z dvema zastavama ter s francoskim poslanikom Dardom na čelu v stari dvor, kamor je točno ob 6. prisel iz novega dvora kralj ter ljubeznivo sprejel inozemske goste. Kralj je imel za vsakega prijazno besedo in se je z vsemi razgovarjal. Po svečani avdijenci je bila prirejena gostom zakuska.

### Zakon o srednjih šolah

Zagreb, 1. septembra. Današnji »Jutarnji list« objavlja iz Beograda naslednjo informacijo:

»Zakon o srednjih šolah bo podpisan te dni in bo stopil v veljavo 1. oktobra. Zakon je ostal v glavnem takšen, kakoršnega je predložil minister prosvete Vrhovnemu zakonodajnemu svetu.«

### Priprave za Vojnovičev pogreb

Dubrovnik, 1. sept. Mrtvo truplo pesnika Vojnoviča prispe v Gruž jutri ob 10. Krsta bo prepeljana nato z avtomobilom do gledališča, kjer bo postavljena na katafalk v atriju. Pogrebni sprevod bo krenil iz cerkve sv. Vlaha na pokopališče po glavnih ulicah Dubrovnika. Na raznih mestih se bodo med tem od pokojnega pesnika poslovili govorniki raznih dubrovniških in nacionalnih udruženj.

Slikar Marko Murat je obvestil občinski odbor v Dubrovniku, da je svoj čas Vojnovič sam sestavil načrt ter izrazil želje za svoj pogreb. Ti zapiski se nahajajo pri nekem še živečem Vojnovičevem prijatelju. Mestna občina je sklenila, da bo poiskala te papirje ter skušala ugoditi pesnikovim željam.

### Dopust poljskega poslanika

Beograd, 1. septembra. Poljski poslanik na našem dvoru g. Babinski je odpotoval z Bleda na Poljsko, kjer ostane na enomeščnem dopustu. V njegovi odsotnosti bo vodil posle poljskega poslanštva v Beogradu prvi tajnik poslanštva gosp. Henrik Malon.

### Zaključek velesajma na Reki

Reka, 1. septembra. Danes je bil zaključen V. mednarodni sejem na Reki. Sejem je dosegel še manjši uspeh kakor v prejšnjih letih.

### Tragična smrt malega deteta

Zagreb, 1. sept. Na Martinovi ulici št. 6 je nočjo odšel Dragutin Mirt s svojo soprogo v kino. Doma sta pustila med blazinami svoje 7 mesečno staro dete. Ko sta se vrnila iz kina, sta našla dete mrtvo, ker se je bilo med tem blazinami zadušilo.

### Nova žrtve Save v Zagrebu

Zagreb, 1. sept. Danes popoldne je utonil v Savi neznan toški. Pri pregledu kabin so našli zapuščeno obleko in v njej izkaznico, glasečo se na ime Antona Petermela. Policijske oblasti smatrajo, da bo utopljenec identičen z lastnikom te legitimacije.



K sporu na Daljnem vzhodu

V Evropo prihajajo prve originalne slike o konfliktu med Rusijo in Kitajsko. Naša slika prikazuje kitajske begunce na železniški postaji v Mandžulij, od koder se umikajo v notranjost.

# Jubilejni kongres Glavnega zadrúžnega saveza v Ljubljani

### Pomembna slavnost o priliki desetletnice skupne organizacije zadrúžništva v naši državi.

Včeraj je jugoslovensko zadrúžništvo raznovalo v Ljubljani pomemben praznik desetletnice obstoja Glavnega zadrúžnega saveza. predstavlja vrhovno organizacijo zadrúžništva v naši državi, v vseh kraljevih naših državah, so prispele sredstevni zadrúžnih organizacij, da v središču Slovenije, kjer je zadrúžništvo doseglo najvišje stanje razvoja, proslavilo ta pomembni jubilej. Zborovanje se je vršilo v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, ki je bila ob 9 uri dopoldne že polna odličnih gostov in poštrenih zadrúžnikov. Čeprav so številni zunanji gostje prispele šele pozneje.

Kongresu so med drugim prisostvovali: inšpektor kmetijskega ministrstva g. Miloš Štibler, načelnik istega ministrstva dr. Ljudevit Prohaska, dvorni svetnik dr. Andrejka, kot zastopnik velikega župana, dr. Natlačen, predsednik zbornice za TOI g. Ivan Jelačin, profesor zagrebške univerze dr. Rittig, nadsvetnik Jančigaj kot zastopnik ljubljanskega župana, nemestnik ravnatelja Saveza srbskih zemlioradniških združenj inž. Djordjevič, predsednik Saveza nabavljalnih združenj državnih uslužbencev g. Vlada Vojnovič, komisar vrbaške oblasti inž. Lazar Markovič, predsednik Saveza obrtnih združenj Srbije g. Drušković, ravnatelj Osrednjega saveza hrvatskih zemlioradniških združenj v Zagrebu g. Galjer, ravnatelj Saveza hrvatskih zemlioradniških združenj v Sarajevu dr. Andrić, predsednik Zadrúžnega saveza v Zagrebu dr. Gortan, predsednik Zveze slovenskih združenj inž. Zupanič, ravnatelj Zadrúžne Zveze v Ljubljani dr. Basal, predsednik Kmetijske družbe za Slovenijo g. Ivo Sančin in predsednik Zveze gospodarskih združenj g. Anton Kristan.

### Otvoritev zborovanja

Zborovanje je otvoril in vodil g. Anton Kristan, ki je v svojem pozdravnem nagovoru razložil pomen današnje jubileja ter pozdravil navzoče predstavnike oblasti in korporacij. Predstavitelj številne dole brzojavke, med drugim brzojavko predsednika Glavnega zadrúžnega saveza dr. Antona Korošca, dalje pozdravne brzojavke sorodnih zadrúžnih organizacij iz Nemčije, Švice, Češkoslovaške ter brzojavko generalnega tajnika Mednarodnega brata dela g. Alberta Thomasa.

### Udanostna brzojavka kralju

Predlagal je, da se našemu zadrugarju Nj. Vel. kralju pošlje naslednja udanostna brzojavka: »Zadrugarji iz vse države na kongresu in prazniku desetletnice Glavnega zadrúžnega saveza kraljevine SHS pošiljajo Vašemu Veličanstvu kot svojemu prvemu zadrugarju tople in udane želje za dobrobit Vašo in Vašega kraljevskega doma.«

Predlog je bil sprejet z velikim odobravanjem in navdušenjem. Nadalje so bile poslane brzojavne pozdravke predsedniku Saveza ministru dr. Antonu Korošču, kakor tudi ministru za kmetištvo in voće dr. Frančesu.

### Pozdravi zborovalcem

Kot domačin je nato pozdravil zborovalce predsednik Delavske zbornice g. Cobal, ki je v svojem nagovoru povdral velik pomen zadrúžne misli za celokupno delavstvo, zlasti v pogledu konsumnih združenj, ki imajo namen regulirati cene na tržišču. Želel je kongresu kakor tudi zadrúžništvu najlepše uspehe. Kot zastopnik velikega župana je nato pozdravil zborovalce dvorni svetnik dr. Andrejka, ki je povdral, da ima država največji interes na tem, da se zadrúžništvo čimboli razvije in spopolni. Končno so izrekli svoje pozdrave in želje za uspeh kongresa še komisar ljubljanske oblasti dr. Marko Natlačen, nadsvetnik g. Jančigaj kot zast. ljubljanskega župana in predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin, ki je zlasti naznačil, da med gospodarskimi krogi in zadrúžništvom ni nasprotstva, temveč je potrebno naitesneje sodelovanje.

V imenu kmetijskega ministra dr. Frančesa je nato pozdravil zborovalce inšpektor kmetijskega ministrstva g. Miloš Štibler, ki je prečital obširno pismo kmetijskega ministra, naslovljeno na zborovalce k današnjemu kongresu. V svojem pismu povdara kmetijski minister velik pomen pravkar ustanovljene Privilegirane agrarne banke za nadalji razvoj kmetijskega zadrúžništva, kakor tudi prizadevanje po čimprejšnjem uveljavljenju za kmetištvo in zadrúžništvo važnih zakonov. Pozdravi gospoda ministra so bili od zborovalcev sprejeti z živahnim odobravanjem.

Pred prehodom na dnevni red sta pozdravila zborovalce še načelnik kmetijskega ministrstva dr. Ljudevit Prohaska, bivši tajnik saveza, ki je čestital Slovincem na doseženih uspehih na razvoju zadrúžništva, kakor tudi prof. dr. Mitrovič, ki je izročil čestitke Srbskega poljoprivrednega društva. Izvoljen je bil redakcijski odbor petih članov, ki je imel nalogo pripraviti in proučiti predlagane resolucije. S tem je bil zaključen prvi del zborovanja ter se je prešlo na dnevni red referatov.

### Desetletno delovanje

Kot prvi referent je poročal tajnik glavnega zadrúžnega saveza inž. Ivan Varza o ustanovitvi in o desetletnem delovanju Glavnega zadrúžnega saveza. Ideja koncentracije jugoslovenskega zadrúžništva je vznikla že v početku leta 1919, torej nekaj mesecev po izvršenem ujedinenju. Na konferenci, ki se je vršila 2. februaria 1919 v Beogradu je bilo načelno sklenjeno, da se ima pristopiti k ustanovitvi zadrúžne organizacije. Že 14. junija istega leta se je po izvršenih obsežnih pripravah vršila v Beogradu ustanovna skupščina, na kateri je bil pod predsedništvom prof. Sime Lozanića ustanovljen Glavni zadrúžni savez. Na te ustanovni skupščini je takoj pristopilo k savezu 11 najvažnejših zvez v naši državi. Glavni zadrúžni savez si je nadel nalogo, pospeševati dvigavanje kulturnega nivoja kmetijskega prebivalstva v agrarno političnem pogledu in zastopati

celokupno zadrúžništvo v pogledu širjenja zadrúžne misli, negovanja zadrúžnega puka, dajati inicijative za osnovanje potrebnih ustanov in organizacij in zbirati material za izenačenje zadrúžne zakonodaje. Glede na strukturo našega zadrúžništva, ki ima pretežno kmetijski značaj, si je savez v prvi vrsti prizadeval doseči pravilno rešitev kmetijskega zadrúžnega kredita. Po težkih bojih in neuspehih je bila končno ustanovljena Privilegirana agrarna banka, ki omenja za kmetijsko zadrúžništvo novo fazo razvoja. Druža naitvažnejša skrb saveza je bila izenačenje zadrúžne zakonodaje. Že leta 1922 je izdelal g. Miloš Štibler načrt enotnega zadrúžnega zakona, ki je bil potem v redakciji, ki jo je izdelal g. Anton Kralj, predložen pristojnim faktorjem, kjer pa ni našel odziva. Po dolgoletnem delu na tem vprašanju je bil končno že še omenil naporno delovanje sanov načrt zadrúžnega zakona, ki je bil nato izročil kmetijskemu ministru. Priča kovati je, da bo ta za razvoj zadrúžništva odločilen zakon v kratkem uveljavljen, ončno je še omenil naporno delovanje saveza glede izenačenja davčnih, taksnih in poštinih ugodnosti za zadrúžne, ki je bilo doseženo leta 1922, in 1925. Prizadevanje saveza je končno šlo za tem, da se vsa kmetijsko zadrúžništvo v naši državi reorganizira in da se doseže racionalna organizacija nabavljalnih in produkcijskih združenj.

### Nadaljnji referati

O zadrúžnem zakonodajstvu je nato referiral dr. Joža Basal. Uvodoma je omenil, da je razvoj zadrúžništva v prvi vrsti odvisen od naklonjenosti in dobre zakonodaje. Pokazal je prve velike uspehe zadrúžništva v Angliji, ki je klasična dežela konsumna zadrúž. kakor tudi nemškega zadrúžništva, kjer so se na podlagi dobre zakonodaje v prvi vrsti razvile kmetijske in kredit. zadrúžne. Uspehi Anglije in Nemčije pa so bili le mogoči, ker je bilo tam zadrúžništvo takoj v početku postavljeno na zdravo podlago in je zadrúžna zakonodaja dala zadrúžnam popolno svobodo v svojem udejstvovanju. Francija še ni ustvarila posebne zadrúžne zakonodaje, zato pa tam zadrúžništvo, osnovano v obliki minjaturnih delniških družb, ni moglo poznati globljih korenin. Izenačenje zadrúžne zakonodaje v naši državi je nujno potrebno. Dobiti moramo enoten zakon o gospodarskih zadrúžnih, ki bi veljal za vse zadrúžne oblike. Zadrúžništvo se mora razvijati iz lastne inicijative naroda. Vsak poizkus inicijative od strani države pririva v prvi vrsti nesolidne elemente, katerim ni toliko na delu za skupne koristi. Potreba je minimum formalnosti, stroškov in uradnih poslov pri ustanovitvi, kakor tudi pri delovanju zadrúž. Zadrúžništvo se ne sme zanašati na tujo pomoč, ker je to protivno zadrúžni ideji o samopomoči, zato tudi ne zahteva državnih milijonov. Pač pa so mu potrebne razne davčne, taksne in poštne ugodnosti.

Pri naslednji točki dnevnega reda je poročal inž. Vojislav Gjorgievic o zadrúžništvu kot novem ekonomskem sistemu. Uvodoma je povdral nasprotstva med staro ekonomsko liberalno šolo ter zadrúžništvom kot novim ekonomskim sistemom. To nasprotstvo se je pričelo razvijati, čim je zadrúžništvo v večji meri posezelo v gospodarsko življenje. Stari ekonomski liberalizem, na katerem bazira današnji kapitalistični sistem je v svojem napačnem poimovanju svobodnega udejstvovanja povzročil mnogo bede in nevolje. zadrúžna šola, ki so se ji priključili že številni znanstveniki, pa stoji na stališču, da je treba človeku dati eksistenčni minimum ter ga gospodarsko osvoboditi. Zadrúžništvo je rešilo veliko nasprotstvo med delom in kapitalom: odpravilo je oduševstvo in onemogočilo velike profite. Zadrúžna ideja je danes pritrjena že stotine milijonov ljudi v vseh državah, zato se ji obeta še velika bodočnost.

Pri naslednji točki dnevnega reda je tajnik Osrednjega saveza hrvatskih kmetijskih združenj g. Nikola Jagatić referiral o sodobnih principih zadrúžne organizacije. Povdral je zlasti pomen zadrúžništva v socialnem pogledu kakor tudi v pogledu gospodarske osamosvojitve najširših slojev našega naroda.

O zadrúžnem šolstvu je referiral inšpektor kmetijskega ministrstva g. Miloš Štibler. Povdral je, da zadrúžništvo ni morda izum kakerega posameznika, temveč je logična posledica sodobnih socialnih razmer v zvezi s takozvanim kapitalističnim gospodarstvom. Že v drugi polovici preteklega stoletja so se z zadrúžništvom pričeli resno baviti odlični znanstveniki, ki so ustvarili podlago današnjemu zadrúžnemu sistemu. Znanstveno proučevanje zadrúžništva je v resnici veliko pripomoglo k razvoju zadrúžne misli ter je ustvarilo podlago za današnji nauk o zadrúžništvu. Danes ni naroda z dobrim in razvitim zadrúžništvom, ki ne bi imel stalnih zadrúžnih šol, bodisi nižjih ali višjih, kjer se poučuje tako poslovna kakor tudi idejna stran zadrúžništva. Zadrúžno šolstvo je močno razvito pri Čehih, Nemcih in Avstrijcih, pa tudi v naših sosednjih Romunih in Bolgarih je že precej napredovalo. V naši državi se danes zadrúžništvo poučuje na pravnih in poljedelskih fakultetah v Beogradu in Zagrebu, pa tudi pokret za ustanovitev nižjih zadrúžnih šol je v zadnjem času naglo napredoval. Poleg nižje zadrúžne šole v Ljubljani, ki obstoja že 20 let, se imajo v kratkem ustanoviti nižje zadrúžne šole v Zagrebu, Beogradu, Skoplju in Sarajevu. Priprave se vršijo tudi za ustanovitev višje zadrúžne šole v Beogradu, ki jo je kmetijski minister dr. Frančes že v načelu odobril. Zadrúžne šole niso samo potrebne, da dobijo posamezne zveze dobre uradnike; tudi državna in samoupravna oblastva bi morala pri namestitvi uradnikov v prvi vrsti gledati na abesolvente zadrúžnih šol. Zadrúžništvo pa bi se moralo kot poseben in važen predmet predavati tudi na vseh učiteljskih in na kmetijskih, trgovskih in bogoslovnih šolah, kajti poznavanje idejne in poslovne strani zadrúžništva ter zadrúžne zakonodaje je za absolutno teh šol, ko stopijo v življenje, velike važnosti. Inicijativa za osnovanje zadrúžnih

šol gre predvsem zadrúžnim zvezam, veदार pa mora v tem pogledu sodelovati tudi država.

Kot zadnji je referiral g. Marin Glavina ravnatelj Saveza agrarnih zajednic v Vojvodini, in sicer o življenjskih problemih našega agrarnega zadrúžništva. V svojih izjavah je najprej poročal o velikih težkočah, ki so nastale po dodelitvi zemlje raznim dobrovoljcem četnikom, optantom, emigrantom in sirotam. Zemlja se je delila brez ozira na to ali ima dotični interes potrebnih sposobnost, kakor tudi orodje, seme, živež za zimo itd. V kratkem smo imeli 30.000 rodbin kolonistov brez krova, brez živeža in brez orodja. Po naredbi iz leta 1922, so si kolonisti kmalu pričeli ustanavljati agrarne zajednice, ki so se po prvih težkočah združile v zveze, na kar je šele v resnici pričelo delo. Uspehi teh agrarnih zajednic so že danes zelo lepi. V nekaj letih je bilo z malenkostno državno pomočjo zgrajenih v naši državi že 14.600 poslopij kolonistov, ki predstavljajo ogromno vrednost. Največje zasluge za te uspehe pa imajo savezi agrarnih zajednic, ki dajejo posebnim članicam inicijativo in navodila.

### Resolucije

Po končanem referatih so bile prečitane resolucije, ki so bile sprejete brez debate. Vsebinska teh resolucij je v glavnem naslednja: Kongres apelira na sedanjo upra-

vo Glavnega zadrúžnega saveza, da dalje energično vztraja v izvajanju svojih nalog, zlasti v pogledu inicijative za osnovanje potrebnih ustanov in za reorganizacijo sedanjih. Kongres je uveren, da moreta biti le samopomoč in lastna inicijativa sigurna temelja za krepak razvoj zadrúžništva, pri čemer apelira na podporo javnosti in kraljevske vlade. Kongres prosi kraljevsko vlado, da se po tolikih naporih uzakoni enoten zadrúžni zakon za vse vrste zadrúž, ki naj uveljavi načelo: »Zadrúžništvu pristo pot; dalje prosi, da se ukine besodstotni rentni davek za naložbe zadrúžnih zvez pri bančnih zavodih in da se tudi vloge pri reifeisenskih posojilnicah oprostito rentnega davka; pomoč zadrúžništvu naj se še nadalje vrši potom oprostitve od davkov ter taksnih in poštinih pristojbin, poleg tega pa naj se zadrúžam da še prednost pri državnih nabavah. Kongres smatra, da je neobhodno potrebno, da se osnuje potrebno število nižjih zadrúžnih šol in visoka zadrúžna šola v Beogradu. Dalje zahteva, da se spremeni zakon o osnovanju agrarnih zajednic in da se čim prej uredi vprašanje agrarne reforme. Kongres je bil zaključen ob pol 2. dopoldne.

Popoldne so udeleženci kongresa posetili kulturno in gospodarsko razstavo »Ljubljana v jeseni« odnoscno zadrúž. razstavu, danes pa si bodo v štirih velikih avtobusih ogledali našo Gorenjsko in njene vzorne zadrúžne naprave.

## Slike s pokrajinske razstave

### Jesenska razstava v Lattermanovi pokrajini — Gospodarski urednik in njegova druga »soproga« — Zoo in druge domače zanimivosti

Ljubljana, 1. septembra.

Naša pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni« je pa že tako imenitna, da moramo izpregovoriti vsaj o njenem imenu, ko itak ne utegnemo prvo nedeljo in povrh še na prvi dan v mesecu popisati vseh čudovitosti v njenem okviru. Gre za ime. Ljubljanci namreč vsem priveditvam na tivolskem sejmišču ne pravijo drugače kakor sejem, pa naj se Ljubljana v jeseni vrši nalašč kakor letos sredi najbolj vročega polletja, v ostalem pa bi se takšna, kakršna je, gotovo lahko vršila tudi proti zimi, recimo ob svetem Miklavžu ali Božiču, pa bi gotovo bila tudi dobro obiskana. In kar se tiče označbe »pokrajinska razstava«, pravijo Ljubljanci, da je to v ožjem pomenu silno umestno glede na prelepo tivolsko pokrajino, kjer je prirjena in kjer je baš letos mnogo pridobila z novim štirijanskim kopališčem. To sicer ne spada v njen obseg, je pa na mestu, ker se v njem lahko ne samo opere vsak posetnik, marveč se lahko ohladijo tudi tisti, ki jim postane vroče po dolgi šetnji skozi vzdušne paviljone in eventualno tudi zaradi te ali one cene. Pa to se le bolj redko primeri, ker smo Pokrajinci — (še vedno lepše kakor »Krajanji«, kot so nam dejali včas) — na pokrajinski razstavi že tako doma, da se nam zdí kar nobl, če tuimtam primaknemo kak dinarček in se zato bolj gospoško pokroftamo z izvrstnimi Slamičevimi pečenicami, z dobro vinskou poskušajo in z neverjetno opoino medicino ali mednim likerjem, pa povrh še z jogurtom, ki je dober zgolj za prebavo, in z dalmatinsko malago, ki ima svojo eksistenčno pravico upravičeno že zgolj s tem, da je na razpolago po dva dinarja. Ah, verjemite, da je huda reč, šetati kar tja v en dan po razstavi, kjer razen vročine vlada tudi gnječja in se lahko skromnemu, zavzetemu in dovtentnemu opazovalcu primeri še vse kaj drugega, kakor kakšnemu strogo vestnemu gospodarskemu uredniku, ki ima navado, da vodi svojo gospo pod roko, pa se na lepem zagleda in nato pomotoma prime pod pazduho drugo, slučajno mimoidočo damo. Oh, sreča je samo ta, da se na velesejmšču oprošča vsaka nerodnost, in to je za Ljubljanc-

čane domala toliko, kakor za one grečnike, ki pravijo predpustom: »Gori ali doli, v postu dobimo odvezo.«

Zvečer so nam povedali, da je tekem današnje nedelje obiskalo velesajem preko 12.000 posetnikov. To je prav verjetno, ker je bil direndaj ves dan res velik in bi kak nevrastenik morda celo protestiral, če bi bil naval še večji. Kajti za svoj denar hoče pač vsak imeti svoje. A če vzamemo samo razstavo »Zoo«, je bila pač včeraj situacija taka, da bi bili mnogoštevilni in posledno vztrajni ogledovalci kletk in vitrin potrebovali enako porcijo kisika in drugih okrepčujočih sredstev, kakor na primer ščuke v akvarijih, pa gadje, modraši, lisice, smrdokavre, dehurji, ježi in čuki. Hvalevredno je gotovo, da je majcen delež te genjive razstave prevzel tudi Radio-Ljubljana, kjer je baš opoldne h kosilu popeljal poslušalce in poslušalke skozi paviljon Zoo naš znameniti joger Vlado, ki je v resnosti trenutka celo pozabil na vso svojo kolosalno lovsko latinščino, pri tem pa moral v širokem krogu poslušalcev neuhjuno poslušati blagoglasni citat iz poezije Rada Murnika: »Pride september — kozle strelja ember... ali tako nekako...«

Ogromno zanimanje je vladalo za pohištvo. Najbolj pri tistih, ki bodo prihodnjč v državni loteriji zadeli milijon. V tem povodu so se vršila sijajna vpraševanja, bila pa je zares sklenjena tudi cela vrsta kupcij, posebno z interesi iz Hrvatske in Srbije. Enako je vladalo veliko zanimanje za pletenine in preproge. Celo mnogoteri bratje iz Srbije in ostalih pokrajin onstran Sotle so uvideli, da je v Ljubljani ipak najcenejše in so nakupili tisto, kar imajo doma skoraj pred nosom. Vojvodinci so pa kar celo udarili po sredi in kupovali, kar jim je bilo všeč v lesni in kožuhovinarski produkciji.

Ko smo že vse tako zmešali, je najumestneje, da zaključimo. »Ljubljana v jeseni« ni samo od enega dne, marveč bo trajala do 9. septembra. Pojdite si jo ogledat in povejte nam glasno na uho, če vam kaj ne bo všeč. Stvar je namreč nujna in protesti ne zaležejo mnogo, ker smo okrog prvega in želimo taki ostati do konca »Ljubljane v jeseni«.

## Sokolska slavnost v Mostah

Točno ob 14. so se Sokoli zbrali pred Mestnim domom in formal se je sprevod s sedmimi praporji po Sv. Petra cesti skozi občino Moste na krasno, senčno telovadišče pred slavnostjo oder. Okusna okrasitev odra in slavnostnega prostora je priveditljem v veliko čast. Starosta br. Rahne je pozdravil sokolske funkcionarje in predstavnike, podpolkovnik g. Knez pa je razvil v zastopstvu kuma-kraljeviča Petra prapor ter ga izročil praporščaku. Pomembno slavnost je z lepimi besedami pogledil Savezati starosta br. Gangl, župni starosta br. prof. N. Marolt pa je še podčrtal njen pomen za organizacijo in kraj. Med proslavo so peli pevski pevskega društva Sava in svirala je jeseniška sokolska godba. Vzvišeno in ginljivo je bilo pobratimstvo praporov. Proslava se je udeležilo mnogo uglednih javnih delavcev. Navzoča je bila tudi dvorna dama gospa dr. Tavčarjeva.

Po razvitju prapora je dobro uspeła javna telovadba vseh oddelkov in ljudska veselica je bila pristno zabavna.

## Žalostna usoda morfinistke

Iz Berlina poročajo, da je znana igralka Marija Orska v nekem hotelu, kjer je že dolj časa stanovala, nenadoma zbolela. Z velikim težavo so jo ukrotili in jo z rešilnim avtomobilom prepeljali v umobolnico. Zanimivo je, da se je hotela Marija Orska že opetovano odvaditi uživanja morfija. V to svrbo se je ponovno podvrgla zdravljenju, ki pa je ostalo brez uspeha, ker se ni pokorila zdravniškovim odredbam. Kljub prepovedi je uživala alkohol in si je skrivaj prekrbela tudi narkotična sredstva. Vodstvu hotela je povzročala velike skrbi, ker je bila stalno v morfijskem opoju. Ležala je ves dan v postelji in kadila cigareto za

cigareto. Kadar je dobila živčne napade, je razburila ves hotel. Ležala je potem ure in ure mimo in je prosila svojega brata in postrežnico, ko se je zavedla, odpuščanja. Predvčerajšnjim je iznenada skočila iz postelje in divjala v sami strahci po hodniku, ne da bi se posrečilo hotelskemu osebju, odvzeti jo v njeno sobo. Takoj poklicani zdravnik jo je komaj pomiril. Skupaj z njenim bratom jo je odvedel v sobo in odredil bolnični prevoz v sanatorij. Žalostna usoda Marije Orske vzbuja v berlinskih listih živo sočutje.

## Po kavi

»Kako? 300 Din za takšen klobuk! Človek bi moral biti brez glave, da bi ga kupil.«

Udeleženci vojaške šole za bodoče narednike so na končanem tečaju poklonili sitnemu stotniku čedro z napisom: »Naj nam bo dovoljeno, da še mi vsaj enkrat damo našemu kapetanu pod nos.«

Pred operacijo pride bolniški strežnik in potrese gospoda v postelji: »Predramite se, gospod Potrebuješ, ker vas bodo sedaj uspavali.«

»Želite kupiti redkivico, gospod?« — »Ne morem, dečko, nimam drobiža.« — »Nič ne de, plačate na lutri.« — »Pa če bi umrl?« — »Ne bo velike škode.«

Gospodič zasleduje lepo osebo, ob kateri stopica ostudno mršavo kuže. »Je Vaš ta psiček?« prične mladenič, da bi sploh pričel. Ali gospodična ga osorno podela, rekoč: »Kaj pa vi mislite!« Gospodič nato: »Greš proč, mrcina pasta!«

»Jerko, Jerko, kako slabo se umivaš, okoli ust se ti vidi, kaj si davi zahtkoval.« — »No, kaj sem, gospod Duje Podute?« — »Kubano čokolado!« — »Ni res, niste uzanfil, to je še od sinoč!«

## Našim naročnikom

Cenjenim naročnikom, ki nimajo še poravnane naročnine za III. in IV. četrletje, smo v današnji številki priložili položnice. Prosimo jih, da nakažejo naročnino z morebitnim zaostankom vred takoj prve dni meseca, in sicer po možnosti do konca leta.

»Uprava« Ponedeljka.

## Letalske tekme Male antante

Bukarešta, 1. sept. Letalske tekme držav Male antante in Poljske, ki se bo pričela v sredo, se bo udeležila vsaka država s 6 letali. Letala bodo za 3100 km dolgo progo startala v sredo ob pol 6 ter bodo v četrtek od 1 popoldne dalje prihajala nazaj na letališče Bencasa pri Bukarešti.

## Smernice angleške delavske vlade

Zeneva, 1. septembra. Angleški vnanji minister Henderson je sprejel novinarje in jim dal izjavo o mednarodnih smotrih delavske vlade. Delavska vlada smatra, da je šele sedaj svetovna vojna dejansko likvidirana. Sedaj končno Društvo narodov lahko gre na delo. Delavska vlada je šla v volilno borbo z ženevskim protokolom, kar predstavlja prvi poizkus, da se zamaže vse luknjice vojnega duha. Za enaka stremeljenja se bo angleška vlada zavzemala tudi v Zenevi. V tem pogledu bo podal Macdonald nemara že v prvih sedaj septemberskega zasedanja Društva narodov primerne izjave. Na kraju je Henderson pristavil, da smatra vprašanje razorožitve za veliko nalogo Društva narodov.

## Pomen Mac Donaldovega obiska v Ameriki

Washington, 1. septembra. Po vesteh listov prispe Mac Donald v Newyork 4. oktobra. Tri dni bo stanoval v angleškem poslanstvu v Washingtonu, tri dni pa v Belj hiši. 12. oktobra odpotuje Macdonald nazaj v Anglijo. S svojim prihodom v Zedinjene države namerava Macdonald zaključiti pogajanja med angleško vlado in Zedinjenimi državami glede pomorske razorožitve. Za december pa bo v London sklicana velika pomorsko razorožitvena konferenca, na katero bodo povabljene tudi vlade Francije in Japonske.

## Kitajci sprejeli ruske predloge

Peking, 1. septembra. Vlada v Nankingu je sklenila sprejeti ruske predloge glede rešitve konflikta. Glede dveh manjših pogojev se bodo vršila še neposredna pogajanja med ruskimi in kitajskimi zastopniki v Harbinu.

Moskva, 1. septembra. Svet ljudskih komisarjev je imel pod vodstvom Rykova sejo, na kateri je razpravljalo o ureditvi rusko-kitajskega konflikta. Svet je izrekel Nemčiji, zlasti pa nemškemu generalnemu konzulu v Harbinu, zahvalo za posredovanje.

## Eksplozija peklenškega stroja v Berlinu

Berlin, 1. septembra. Davi je eksplodirala pred državnim zborom bomba, ki je povzročila dokaj materialne škode. Vse šipe so bile pobite. Ker so oblasti našle dele ure, smatrajo, da je bil položen peklenški stroj. O neznanih zlikovcih, ki so zadnje čase postavili že več peklenških strojev pred državne zgradbe in urade, ni zanekrat ne duha ne sluha.

## Madžarski manevri proti Mali antanti

Bukarešta, 1. septembra. Listi demantirajo vesti madžarskih listov, da so Romunija, Jugoslavija in Češkoslovaška sklenile vojno zvezo proti Madžarski. To vest so objavili madžarski listi zato, da bi kompromitirali Malo antanto pred zasedanjem Društva narodov.

## Obletnica albanske monarhije

Tirana, 1. septembra. Albanski presbiter poroča: V vsej državi se vrše veličastne priprave za proslavo obletnice proglatve monarhije v Albaniji ter ustoličenja kralja Ahmeda Zogu I.

## Katastrofa ob kalifornijskih obali

Cleveland, 1. septembra. Vzroki katastrofe parnika »Don Juan« še vedno niso poznani. Gotovo je, da je bilo 62 oseb rešenih in jih sedaj pogrešajo okoli 70. Oblasti so uvedle natančno preiskavo glede vzrokov katastrofe.

## Gradbena katastrofa v Alžiru

Paris, 1. septembra. Iz Alžira poročajo, da znaša število žrtev povodom katastrofe stanovanjske hiše, ki se je pred dvema dnevnoma zrušila, 33 oseb.

## Suša v Nemčiji

Berlin, 1. septembra. Zaradi neprestanega lepega vremena je zavladala v Nemčiji strahovita suša. Tudi plovba po rekah je ogrožena.

## Spominska plošča Karlu Marxu

Berlin, 1. septembra. Magistrat je dal na predlog socialdemokratskih občinskih svetnikov vzidati spominsko ploščo na hišo, kjer je l. 1847. stanoval Karel Marx kot dijak.

# Lahkoatletski dvomatch Zagreb : Ljubljana

### Zmaga Zagreba z 81:54 točkam. — Nov jugoslovenski rekord Buratovića (Zagreb) v skoku v višino. — V semifinale ljubljanskega okrožja za pokal LNP prideta Hermes in Svoboda. — Na proslavi ZNP so juni orji Ljubljane podlegli juniorjem Zagreba. — Visoka zmaga našega prvaka v Celju, remis Maribora proti Gradcu. — SK Ilirija zmaga v teniškem turnirju proti SK Celju z 8:5 točkam.

Ljubljana, 1. septembra.

Danes dopoldne in popoldne se je vršil na igrišču SK Ilirije lahkoatletski dvomatch med Zagrebom in Ljubljano, ki je prinesel precejšnjo zmago Zagrebu. Kakor znano, je lani Zagreb zaradi nediscipliniranosti podlegel ljubljanskim atletom na lastnih tleh, kar je letos v polni meri popravil.

Podrobni rezultati so naslednji:  
100 m: 1. Hellebrandt (Z) 11.4; 2. Pavšič (L) 11.6; 3. Skok (L);  
200 m: 1. Skok (L) 23.6; 2. Pavšič (L) za prsa, 3. Madjarevič (Z);  
400 m: 1. Schreiber (Z) 54.4; 2. Madjarevič (Z) 10 m; 3. Močan (L) 5 m za drugim;  
800 m: 1. Rittig (Z) 2:05.6; 2. Ferkovič (Z); 3. Kumer (L);  
1500 m: 1. Predanič (Z); 2. Kumer (Z); 3. Kumer (L);  
5000 m: 1. Koren (Z); 2. Šporn (L); 3. Tinta (L);  
4 x 100 m: 1. Ljubljana (Režek, Pavšič, Stepišnik, Skok). Ljubljana Zagreb je na progi odstopila.

Skok v višino: 1. Buratovič (Z) 1.78 m; (nov jugoslovenski rekord); 2. Medica (L) 1.70 m; 3. Pogačnik (L) 1.60 m.

Skok v daljavo: 1. Korčec (L) 6.32 m; 2. Hellebrandt (Z) 6.24 m; 3. Stepišnik (L) 6.11 m.

Troskok: 1. Jakupič (Z) 12.77 m; 2. Režek (L) 12.56 m; 3. Korčec (L) 12.44 m.

Skok ob palici: 1. Gregorka (L) 330 cm; 2. Ferkovič 3 m;

Disk: 1. Manojlovič (Z) 39.81 m; 2. dr. Narančič (Z) 39.77 m; 3. Slamič (L) 35.05 m.

Krogla: 1. dr. Narančič (Z) 13.55 m; 2. Ferkovič (Z); 3. Slamič (L);

Kladivo: 1. Gašpar (Z) 37.55 m; 2. Ferkovič (Z); 3. Rotar (L);

Kopje: 1. Hellebrandt (Z) 51.34 m; 2. Petkovič (L) 47.77 m; 3. Gašpar (Z).

Po točkah je razmerje 81:54 v korist Zagreba. Podrobnejše poročilo bo objavilo »Jutro«.

## Nogomet

### II. kolo tekem za pokal LNP

Ljubljana, 1. septembra.

V drugo kolo pokalnih tekem LNP so po zmagah preteklega nedelja prišla moštva Ilirije, Hermesa, Svobode in Slovana. Vsi štiri naprotiniki so danes popoldne nastopili na igrišču ASK Primorja, in sicer kot prvi par Hermes in Slovan, za njim pa Ilirija in Svoboda. Dočim je bila zmaga Hermesa v prvi tekmi več ali manj sigurna, je v precejšnji meri presenečel poraz Ilirije, ki izpade sedaj iz nadaljnje tekmovalnice. Ugotoviti pa je treba, da je Ilirija nastopila s kombinirano garnituro rezerve in juniorjev, kar je pomenilo za Svobodo precejšnji plus, ki ga je proti koncu tekme tudi izrabila z uspehom. Za semifinalista v pokalnih tekmah ljubljanskega okrožja sta se potemtakem kvalificirala Hermes in Svoboda, izmed katerih bo imel zmagovalec opravka s prvakom.

Hermes : Slovan 7:2 (1:0).

Edino moštvo II. razreda, ki je prešlo v II. kolo pokalnih tekem, je vzdržalo igro proti Hermesu le do odmora, dočim je moralo po odmoru omejiti samo na defenzivo. Moštvo je zaigralo

v običajni formi;

opaziti je bilo, da nima še mnogo treninga. Zdi se, da je tudi vročina precej vplivala na razpoloženje posameznikov. Prav dobro se je držal vratar, ki je obvaroval moštvo popolnega debakla. Tudi obramba se je trudila na vso moč, dočim pa se je napad kmalu raztrgal in ni bil zmožen nobene smiselne akcije.

Hermes je igral pod običajno formo. Imel je vso igro lahko premoči, ki se je proti koncu spremenila v popolno blokado. Prav dobra je bila napadalna vrsta z Zakolcarjem, ki je to pot malo več strelala in manj kombiniral. Obramba je brez truda in sigurno čistila napor Slovanovcev. V celoti je igra nudila malo dobrega sporta in je postala proti koncu prav »domača« in dolgočasna. Edinstvena je bila ekvivalenca enajstmetrovke, iz katere je po ponovitvi sledil sedmi gol za Hermesa.

Tekmo je vodil G. Betetto — igri primeren. Par prestopkov proti disciplini pa je zadržal že v kal.

Svoboda : Ilirija 2:0 (0:0).

Kakor že v prvem omenjenem, je Ilirija nastopila z mladimi močmi, dočim je bila Svoboda — razen Gašperšiča — kompletna.

Igra obeh moštev je bila ves čas odprta in je nudila

mnogo lepih momentov.

Premoč se je menjavala in doseženi rezultati ne kaže pravega razmerja med silami obeh tekmecev.

Svoboda lepo napreduje in je s pridobitvijo novih moči — predvsem Fleischerja — izdatno ojačila svoj položaj v I. razredu. Moštvo igra sicer nekoliko ostro, toda v vseh delih se mu vidi izdaten trening in smisel za skupno igro. Vsi igralci so zadovoljili in skoraj ne gre hvaležni posameznikov. Prav dober je bil vratar Fučina, ki je pokazal par lepih parad. Fleischer kot srednji krilec je bil povsod in je vedno in vedno pošiljal napad v oženi. V napadu je bilo še nekoliko okoreno, vendar pa je v nekaterih lepih akcijah resno ogrozil vrata belozelentih.

Ilirija je v kombinirani postavi dala popolnoma enakovrednega nasprotnika in po poteku igre ni zaslužila gola. V moštvu je ugajala močna obramba in napadalna vrsta, ki je v presledkih inscenirala prav lepe napade. Da ni dosegla uspeha, je delo nasprotnikovega vratarja.

Tekmo je sodil g. Setina, ki je bil v presoji »stojov« precej nesiguren. Tudi enajstmetrovka, iz katere je padel vodilni gol za Svobodo, je bila zelo problematična. Gole za Svobodo sta zabil Fleischer (iz enajstmetrovke) in Milosavljevič. Priveditvi je sledilo bore malo ljudi, kar pa spričo krasnega vremena skoraj ni moglo biti drugače.

Na igrišču SK Ilirije se je vršila po lahkoatletičnem dvomatchu Zagreb-Ljubljana nogometna tekma med komb. Ilirijo in Zagrebom, kateri je Gradca odločil z 1:2.

## Proslava ZNP

Zagreb, 1. septembra.

Tudi današnji dan slavnostnih prireditev ob priliki proslave 10-letnice ZNP je prinesel Zagrebu dve zmagi, in sicer zmago juniorjev nad ljubljanskimi in zmago reprezentance nad beograjsko.

Med popoldanskimi prireditvami se je vršilo slavnostno čestitanje jubilaru. Kot prvi je izrekel čestitke veliki župan dr. Zoričič, za katere se je zahvalil predsednik ZNP prof. Šuklje. Za njim je izročil jubilaru tajnik dr. Riboli v imenu saveza zlat lorvorjev venec. Podsavazu so nato čestitali in izročili okusna darila za splitski podsavez inž. Dobrič za štajersko nog. zvezo dr. Rösner, v imenu težkoatletskega saveza Mikanovič, za beograjski podsavez Bogdanovič, za ljubljanski inšp. Zajc itd. Zvečer ob 21. se je vršil svečan banket, ki ga je priredil ZNP na čast svojim gostom.

Med sportnimi prireditvami je omeniti kot prvo juniorsko tekmo med reprezentancama Zagreba in Ljubljane. Pred početkom je predsednik ZNP prof. Šuklje pozdravil juniorje Ljubljane in jim izročil modro zlastvo: ljubljansko moštvo je izročilo kip.

Zagreb jun. : Ljubljana jun. 2 : 1 (1 : 1).

Moštvi sta nastopila v naslednjih postavah:

Zagreb: Urh, Šljivak, Horvat, Šojat, Ostermann, Lapena, Knežević, Bobinski, Geyer, Zarković, Strok.

Ljubljana: Logar, Strehovec, Jež, Varšek, Berglez, Mihelak, Trobesek, Trček, Svetič, Šeuića, Šavs.

Reprezentanca Ljubljane je bila telesno mnogo močnejša od domače, tako da je lažje vzdržala tempo do konca. Dobri so bili v moštvu desno krilo Trobesek, srednji napadalec Svetič, leva zveza Šenića in branilski par Strehovec - Jež.

Igra je bila ves čas odprta in najbolj odgovarjal poteku neodločen rezultat. Za Zagreb sta ustrelila gola Knežević in Bobinski, za Ljubljano pa je padel iz enajstmetrovke.

Popoldne je nastopila v prvi tekmi reprezentanca Gradca proti kombinirani reprezentanci Splita in zmagala z 2:1 (1:0).

Kot glavna tekma, ki ji je prisostvovalo 5000 gledalcev, se je vršila tekma

Zagreb : Beograd 4 : 2 (2 : 1).

Tekma je bila zravnana in je Zagreb odnesel zmago precej po sreči. Beogradu tudi nista bila priznana dva gola zaradi ofsajdov.

## Ostale nogometne tekme

Celje: ASK Primorje (Ljubljana) : Atletik SK 8 : 0 (5 : 0); SK Olimp : SK Viktorija (Karlovac) 3 : 2 (1 : 1).

Moštvo ASK Primorja je nastopilo v postavi: Buljevič, Svetič, Hassl, Sočan, Slamič, Pišek (Jug II), Jug, Camernik, Čebobin, Zemljak, Uršič in predvedlo dobro igro. Nova grupacija napadalnega kvinteta ima še mnogo nedostatkov. Igra je bila kljub temu efektna. Gole so zabil: Zemljak 4, Camernik 2 ter Uršič in Jug po 1. Sodnik gosp. Deržaj je bil komoden, toda sicer na mestu.

Gradec: Gradec (III. garnitura) : Maribor 2 : 2 (0 : 0). Igra je bila zelo medla in nezanimiva. Navzočih je bilo le do 1000 gledalcev. Za Gradec sta scortala Donner in Mach (iz enajstmetrovke), za Maribor pa dvakrat Bertonec.

Osičje: Gradjanski : Bačka (Subotica) 6 : 2.

Dunaj: Nicholson : Hertha 3 : 2 (2 : 2); Wacker : Slovan 2 : 1 (0 : 1); Rapid : Admira 0 : 0; Sportklub : Hakoah 2 : 1 (0 : 0).

Praga: Viktorija-Z. : Teplitz F. C. 5:3; Liben : Meteor VIII 2 : 2; Nuselski SK : Čechie K. 4 : 1.

Brno: Avstrija (amaterji) : ČSR (amaterji) 3 : 1. Čehi so se odrekli prisojeni enajstmetrovki.

Stettin: Gradec (I. garnitura) : Stettin 4 : 4.

Budimpešta: Nemzeti : Attila 1 : 1 (1:1); Ujpest : Hungaria 4 : 2 (1 : 2); Bastya : Bocskay 5 : 0 (3 : 0).

Segedin: Somogy : III. okraj 2 : 2 (1:1); Berlin: Hertha : Concordia 5 : 3; Tennis-Borussia : Union Potsdam 2 : 1.

Nürnberg: I. F. C. Nürnberg : ASV 3:2; Dortmund: FC 95 : Cricketer (Dunaj) 5 : 1.

Fürth: Spielvereinigung Fürth : Ver. Bewegungsspieler 8 : 1.

## Tenis

### Tenis-turnir SK Ilirija : SK Celje

V soboto in nedeljo so imeli priliko videti nad vse zanimiv teniški turnir med ljubljansko Ilirijo in Celjem. Dasi še mladi, so nam igralci Celja ob tej priliki pokazali pravo borbenost za barve svojega kluba. Goste so posnemali tudi ilirijanski igralci, ki pa so razen tega pokazali mnogo smiselnejšo igro in več turnirske rutine, ki je na turnirjih predvsem potrebna.

Rezultat 8:5 v korist Ilirije ne odgovarja ravno jakosti obeh moštev; pravilnejši rezultat bi bil 10:3 za Ilirijo, ki brezdvomno v splošnem razpolaga z boljšim moštvom kot SK Celje.

### Posamezni rezultati:

Gospodje posamezno: Kmet:Toplak 6:4, 4:6, 6:3. Vred tehnično boljše igra zmaga prvi odločno v tretjem setu.

Kozelj-Kopušar 2:6, 6:3, 6:4. Favorit g. Kopušar odloče no prvem debilnem setu radi odlične igre Kozelja, ki je z večjo taktiko in borbenostjo svojil zmago. Nepričakovani poraz Kopušarja je pripisati odlični formi Kozelja.

Stojan:Fr. Burger 5:7, 6:2, 6:2. Velik napredek Stojana, ki bo z marljivostjo lahko postal že najboljši vratalec.

Borlak-Pogačar 4:0, 6:4, 4:6. Pogačar je popolnoma odgovarjal, dasi smo vajeni od njega lepe igre, ki jo je zlasti v zadnjem

Zaje Lado:M. Burger 6:0, 6:1. Zaje ni imel mnogo težkega posla, ker igra zelo podorno.

Ing. Novak:Oberlindtner 6:2, 6:21. Lahka zmaga prvega vesled taktično in tehnično boljše igre.

Dame: posamezno: Šaplja Boža : Borlak 6:2, 6:3. Šapljeva je v vsem prekašala svojo nasprotnico; pozna se ji turnirska rutina.

Šaplja Ina : Pekolj 2:6, 7:9. Iznemadila je Pekoljeva, ki vidno napreduje. K zmagi je pripomoglo popolno nerazpoloženje Šapljeve.

Gospodje v dvoje: Kmet-Novak : Popušar-Burger Fr. 6:3, 5:7, 4:6. Zaradi trenutnega nerazumevanja ilirijanske dvojice odloči Celje igro po težki borbi nepričakovano v svojo korist.

Stojan-Pogačar : Borlak-Burger M. 8:6, 4:6, 5:7. Ker je Stojan v odločilnih trenutkih odločeval, je igra končala v korist Celja.

Kozelj-Zaje : Toplak-Oberlindtner 6:1, 6:4. Domači par Kozelj in Zaje Lado, nazvan »zid«, ki je medsebojno dobro vigran, je osobito v prvem setu po lepi igri v prvem setu prinesel sigurno zmago Iliriji. Omeniti je, da celjskega para nikakor ni bilo podcenjevati ter je lepo zmago domačinov pripisati odlični igri Kozelja pri mreži in znani odporni igri Zaje.

Gospodje in dame v dvoje: Boža Šaplja-Pogačar : Kopušar-Borlak 4:6, 3:6. Ker je Pogačar, kakor že prej omenjeno, igral pod svojo formo in Boža Šaplja kljub dobri igri ni mogla izpolniti nastale vrzeli, je »seljski par po lepi igri Kopušarja zmagal zaslužen.

Ina Šaplja-Kmet : Toplak-Pekolj 6:2, 7:5. Zmago si je priborila domača dvojica radi boljše igre Kmeta.

Zanimanje publike za turnir je bilo nekoliko večje od zadnjega turnirja, vendar je želeli, da bi se temu sportu posvečala še večja pozornost.



Medmestni plavalni miting v Dubrovniku. Včeraj se je vršil v Dubrovniku plavalni miting med reprezentancama Splita in Dubrovnika, na katerem je Split zaslužen zmagal z 48:40 točkam. V waterpolu je zopet sigurno zmagal Jug. Senzacija dneva je bila zmaga Matiča (Jug) nad Senjanovcem (Jadran) na 100 m prostu. Matič je prispel na cilj v izvrstnem stilu v času 1:04.3 ter postavil s tem nov jugoslovenski rekord v tej disciplini.

Dva meddržavna lahkoatletična mitinga. V Curihu se je vršil lahkoatletični miting med Nemčijo in Švice, na katerem je zmagala Nemčija s 83.54 točkam. V Parizu pa je nemška lahkoatletična reprezentanca slavila zmago nad francosko z 79:68 točkam.

Znani dunajski meteorolog dr. Alfred Roschkott je objavil zanimiv članek o vremenskih prilikah letošnjega poletja. Njegova izvajanja prihajajo v poštev tudi za naše razmere. Po meteorološkem koledarju se prične jesen s prvim septembrom. Začetek šol govori prav tako o koncu poletja. Le vreme se ne zmeni za človeške predpise in nas osrečuje s pasjimi dnevi, čeprav bi se morali ti po kmetkem koledarju nehati že 23. avgusta. Da bi se vsaj nekoliko oziralo na nas! Največja poletna vročina ni dobrodošla za slovo od počitnice niti ne za vrnitev domov v prenapoljenih vagonih. Sicer pa je meseca avgusta zelo redka kljub temu smo imeli v drugi polovici preteklega meseca devet dni, ko je znašala vročina nad 20 stopinj. V vremenskih poročilih moramo listati do l. 1898., da najdemo tako visoko število. Lani smo imeli takih dni samo šest, šele l. 1911 osem in vmes povprečno le dva do tri gorke dneve. Običajno znaša vročina zadnje dni avgusta 15—18 stopinj. Vendar nismo letos dosegli nobene rekorda, kajti l. 1886. in 1877. smo imeli trinajst tako gorkih dni. Za meteorologa kajpak ni nekaj običajnega, da je kazal termometer pretekli teden dnevo 24 do 25 in zadnje dni celo nad 28 stopinj. Kaj majhna tolažba je, da smo imeli tako vročino v vsej Evropi.

Nad vso Evropo leži gorak zrak. Barometer kaže stalno visok zračni tlak. Če je verjeti raznim znamenjem, bomo imeli še dolgo zelo lepo vreme.

## Primarij dr. Demšar

Selenburgova ul. 4

ZOPET REDNO ORDINIRA

## Jadna usoda filmske zvezde

Mally O'Day pač nima sreče! Pred tremi ali štirimi leti se ji je obetala sijajna bodočnost. Vitka postava, spretna igralka, privlačna osebnost — vse je bilo v njej. Ker je bila angleščina njena materinščina, se ji ni treba bati govorečega filma. S svojo sestro Sally O'Neil — je prišla v Hollywood in čez leto dni sta zasloveli Mally je celo dobila naziv vampa — usoda ženska, velika spogledilivka — in naj bi kot taka nastopila v nameravanim filmu. To je skoro markska palica za kinskega umetnika. Vendar Mally je pričela postajati »moller«, kakor pravijo Dunajci, debelila se je. Ta trebnost ji je prav hodila v vlogi krepke kmetice. Toda debelina se je še naprej okroglihla, dokler ji ravnatelj ni ukazal hujšati, drugače ji bila ob službo Uboga Mally je vse storila, da bi izgubila maščobo, pa zaman. Naposled se je odločila za iunaški žilj operacijo. Na bednih in nogah so ji vezli precej kil točbe in lečnik se je nekaj časa ponahal s svojo močvirnostjo. Pa ne dolgo. Mally se je vnovič odebelila in biva »wampa« je morala zbog (vampa) — ne morete! — dati slovo radni umetnosti!

## Ljubljanska nedelja prvega septembra

### Na pokrajinski razstavi, v kopališčih in drugod. — Prireditve. — Razgrajac z britvijo na promenadi.

Ljubljana, 1. septembra.

Ljubljancem so preživljali nedeljo v znamenju jesenske pokrajinske razstave. Po mestu je vladalo ves dan izredno živahno vrvenje. Največje množice so hitele po Dunajski in Gosposvetki česti proti sejmišču, kjer se je na prostoru pred blagajnam kar trlo pisanega naroda. Ljudje so vreli notri pri vseh vhodih že dopolne in se razgibali vse na okrog, si ogledali vse zanimivosti, pokusili pa vse od hladnega piva do najmočnejšega vina in si založili želodce s hrenovkami, klobasami, čevabčiči, raznjiči in zagrebškimi šintelbrati.

Ker se je zdela našim kopalcem, da je to najbrže zadnja lepa, res lepa solčna nedelja, dovolj topla za kopanje v zraku in vodi, so jo temeljito izrabili. Ves dan je bilo polno kopališče Ilirije. Neglede na vse močgoče prireditve v mestu in okolici pa so jo nekateri odkurili tudi ven v naravo že z jutranjimi vlaki in mnogi so jim sledili popoldne. Zopet se je peklo in kuhalo tam ob Savi, Sori, Ljubljani in še kje, gorelo je nebroj ognjev, ob katerih se je cvrlo meso ali se kadilo iz loncev. Solnce je še vedno toplo, imamo prekrasne jesenske dneve. Pojavljajo se od časa do časa na svodu tudi temni oblaki, ki pa zopet izginjajo. Vendar je sodba taka, da vremenski prevrat ni več daleč. Zato je tam zunaj za slovo že toliko rjavcev in rjavk, ki oživljajo breg-

ve naših voda in se sladkajo s sadjem, ki ga jim donajajo za mal denar okoličani.

Razen na velesojmu je bilo kaj živo popoldne tudi v Mostah, kjer se je vršilo slavnostno razvrtje krasnega sokolskega prapora. Razen v Moste so ljubljanski Sokoli v prav lepem številu pohiteli tudi k sokolskima slavnostima v Litiji in Velikih Laščah. Izmed izletnikov pa so uživali svojevrstno razvedrilo tudi nekateri čolnarji, ki so jutraj v leni skupini odjadrali po Ljubljani in Podpeč in se proti večeru vrnili z dane volje.

Na policiji so spravili v kraj le nekaj hudih ponočnjakov, ki jim »prvi« ni dal miru in so pejiace nalezli čez mero. Zvečer okrog 19. se je odigral na Aleksandrovi cesti razburljiv prizor. Na promenadi se je na lepem pojavil neki bosanski delavec. Bil je pijan in si je v takem stanju dovoljal razne neokusnosti. Slednjic je privlekel na dan nekaj črne barve in pričel mazati sprehaljce z njo po obrazu. Na ulici je nastal zaradi njegovega početka krik in vik. Naposled so neke dame priklicale stražnika, ki je pijanca pograbil za vrat, da ga odvede s seboj. Tisti hip pa je divjak privlekel iz žepa na dan veliko britve in napadel stražnika. Stražnik je bil prisiljen ukrotiti pijanca s pendrekom, kakar ga je spremljal od množice ljudi odtrgal v policijske zapore. — O drznem vlomu v Beethovnovi ulici pa poročamo na drugem mestu.

## Drzen vlom sredi Ljubljane

### Sredi popoldneva je neznan vlomilec oplenil stanovanje višjega računskega nadsvetnika Mozetiča v Beethovnovi ulici. — Odnese! je za okroglih 20.000 Din plena. — Zasledovanje priklatenih svedrovcev.

Ljubljana, 1. septembra.

V popoldanskih urah je bil izvršen v mestu skrajno drzen vlom, ki je zopet potrdil prepričanje policije, da se je priklatilo v mesto nekaj premetenih in izredno podjetnih svedrovcev, ki se specializirajo na vlome v zasebna stanovanja.

Višji računski svetnik Josip Mozetič, stanujoč sredi mesta, v Beethovnovi ulici št. 6, je sedel popoldne z ženo, sinom in hčerko doma. Ko so potekle ure, se je družina vendar odločila za kratek sprehod po Tivoliju. Zamudilo so se v drevoredih nekako do 18. ure. Vračajoč se po stopnicah v prvo nadstropje kajpak niso mogli niti slutiti, kakšno presenečenje jih čaka po kratki odsotnosti. Čim je prišel gospod Mozetič do vrat, je opazil, da v loje priprta, kar se mu je takoj videlo čudno, saj se je spominjal z gotovostjo, da jih je pri odhodu zaklenil. Še bolj je bila presenečena gospa, ki je takoj pohitela v jedilnico in našla v sobi vse razmetano. Omare so bile vlomljene, pod omarico za sebrnino pa so ležali posamezni kosi stekla. Zdaj je bil presekani vsak dvom. Bilo je popolnoma jasno, da je posetil stanovanje neznan vlomilec. Prišel je v stanovanje najbrž takoj po 6., torej kmalu po odhodu družine na sprehod.

Čim so Mozetičevi stopili v spalnico, so mogli uvideti, da je bil vlomilec tudi tam. Odprta je bila omara, kjer je bilo

perilo razmežano in je storilec našel notri okrog 700 Din gotovine. Tat je odprti tudi predale pri drugih omarah in vse prebrskal. Največji in najdragocnejši plen je našel v omari za sebrnino, iz katere je vzel tri zlate ženske ure, par zlatih verižic in kolijejev, dalje nekaj zlatih prstanov in zapestnic, kar vse je bilo vredno okrog 20.000 Din.

Tat se je počutil zaradi splošne tišine v hiši, ker so večinoma vsi stanovalci odšli popoldne na sprehod, popolnoma na varnem in je delal prav po domače. Čim je opravil delo in si nabasal žepa z zlatino v Mozetovičevem stanovanju, je poskušal svojo srečo tudi v sosednem stanovanju, ki pripada vpojojenemu računskemu nadsvetniku Antonu Mikužu. Tu pa so mu vitrihi odgovorili, kajti vrata so bila zaklenjena z wertheimerico.

G. Mozetič se je po prestanem prvem razburjenju podal nemudoma na policijo in jo obvestil o dogodku. Na stanovanje so odšli takoj kriminalni organi, ki so si ogledali dejanski stan. Detektiv Podobnik je našel in posnel tudi nekaj prstnih odtisov drznega vlomilca.

Policija je uvedla kar najenergičnejše zasledovanje za storilcem, o katerem sodijo na policijskem ravnateljstvu, da ni novinec, marveč star lisjak, ki je že parkrat imel opravka s paragrafi in zatorej utegnejo že daktiloskopični posnetki poslužiti za skorajšnjo izsleditev.

## Privid strašno prizadete matere

### V sremskem mestecu se pojavlja prikazen deklice, ki je bila zvezana pokopana. — Nova senzacija v Sremu. — Dokaz materske ljubezni.

Po milijardni dedščini davno pokojnega brivca Bizoviča imajo vrli Sremci zopet novo senzacijo, ki pa je mnogo misterioznejša od prve in že kratka govornica o njej gre skozi mozeg in kosti. Iz male vasice, ki bi se pravilneje morala imenovati »Mala varošica«, ker je zares le malo sremsko mestece v šidskem srezu, se z razburjenjem širi po vsej deželi novica o zagonetnem mrtvaškem pojavu v hiši ugledne posestnice Marije Adamec.

Neereta je hotela, da je Marijina 17-letna hčerka Marica po strašnem trpljenju zaradi trebušnega legarja umrla pred dobrim tednom. Smrt lepe devojke je v svetlo mladiosti se seveda vzbudila globoko žalost med sorodniki in znanci, strahovit udarec je to bil predvsem za starše. Najbolj tragično je bilo zanje, da so zadnje dni morali hčerki zaradi hudega trpljenja zvezovati noge in roke. Tako zvezana je Marica umrla in bila tudi pokopana.

Pogreb se je vršil prejšnjo nedeljo in mu je prisostvovala številna množica. Ko pa so se vsi pomirili z usodo nesrečne deklice, se je prigodil nenavaden pojav, tri dni po pogrebu, sredi gluhe noči, ko je že vse spalo, je tišino presekalo obupno vpitje. Mati pokojne devojke je neotolajljivo ječala. Ko so domači prihitali k njej, je drhteč od strahu izpovedala, da se je v temi pojavila njena pokojna hčerka z zvezanimi rokami in nogami ter jo milo prosila:

— Mati, odklopi me iz groba, razveži mi noge in roke, strašno trpim tako ...

Domači so komaj mogli utolažiti prestrašeno mater, prepričujoč jo, da trpi zaradi neprestanega razmišljanja o hčerki na halucinacijah in prividih. Mati je res priznala, da venomer misli na hčerko in jo živo vidi pred seboj, kakor je bila položena v grob. Z zvezanimi nogami in rokami ...

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Ce naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Ce pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako drugo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLASOM:

Zenitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlal obnem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službo dobi

Zagarja dobro izvežbanega, sprejem takoj k vemojanki z električnim pogonom. Anton Valant, Zasp - Bled. 29342

Delovodjo

ki bi bil zmožen samostojno voditi ževljarsko obrt. Sprejem takoj. Ponudbe pod šifro »Delovodja 63« na ogl. oddelek »Jutra«. 29063

Lesni strugar

dobi stalno mesto. Prednost imajo tisti, ki so vajeni izdelovanja ročajev in palic za dežnike. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Strugar«. 29377

Žagar

dobro izurjen na venačljarski obrt. Takojšen nastop. A. Teran, les. industrija p. Podbrezje, Podnart, Gorenjsko. 29208

Pletilje in vajenke

za navadne in osamljene stroj sprejme Dermota v Litiji. 29053

Mlajšo damo

za trgovino in pisarno, poroktino v slovenski, nemški in strojejski, zanesljivo, sprejem. Ponudbe z navadno referenco na ogl. od. Jutra pod »Pridna in vestna«. 29338

Vzgojiteljica

strokovno naobrazena, z znanjem nemškega jezika in klavirja, dobi takoj stalno službo. Ponudbe pod šifro »Stalnost 333« na oglasni oddelek »Jutra«. 29014

Vajenca

iz Ljubljane ali bližje okolice, ki bi se ohr. obrt sprejme Ludvik Wolhan - Vegova ulica 8. 29039

Učenko

za trgovino ročnih del in predtiskarstvo, z vso oskrbo v hiši sprejem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« v Celju. 29000

Učenko

za mešano trgovino, z vso oskrbo v hiši 1800 Franjo Lomnikar, Aralin, v. 29397

Vajenca

za krojaško obrt, z vso oskrbo v hiši sprejme Rok Zaslavnik, krojač, Podutik - Ljubljana VII. 29287

Šivilja

sprejme takoj učenko. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29285

2 učenca

za ključavnice, obrt sprejem. Ponudbe samo iz Ljubljane in ljubljanske okolice na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Ključavničar in monter«. 29252

Blagajničarko

za točilnico, zmožno tudi strojejska, sprejme hotel Strukelj. 29291

Dobro pletiljo

za moške in ženske nogavice in drugo pletenje sprejem. Janko Krapc, Pejačevičev trg 12, Zagreb. 29000

Trg. pomočnik

samostojna moč dobi službo v večji delikatesni trgovini v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Vodja delikatese«. 29335

Učenko

ne izpod 15 let staro, sprejme boljše dame krojačice. - Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29651

Sodar. pomočnika

dobro izvežbanega sprejme takoj Cesenj, Kranj. 29013

Čevljarski pomočnik

dobro izvežban tudi v šivstvu, dobi takoj mesto. Hrana in stanovanje v hiši. Travnik Fran, Trebnje. 29182

Šiviljo pletenin

sprejmo, sprejem. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29347

Kurjača

želi lesna industrija k parni lokomobili. Oferte na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kurjač 90«. 29058

Učenca ali učenko

sprejem v špecerjsko trgovino v Ljubljani. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29191

Vajenko

za modistarijo sprejem takoj. - Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29317

Kovaškega pomočnika

vajenega kovanja konj in vozov, sprejem takoj Iv. Kapus, kovač, Posave p. Podnart. 29144

Učenca

za trgovino, poštenih staršev, nad 14 let. Starša sprejem v trgovino mešane blaga. Ponudbe na M. K. Vodopivec, Raka. 29055

Izurjeno pletiljo

s hrano in stanovanjem v hiši sprejme A. Arnek, Hrausica pri Ljubljani. 29064

Vajenko

sprejem v modni atelje. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29209

Trgovski potniki

z garancijo, za prodajo perila pri strankah, 18000. - Pisarne ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Provizija«. 29296

Potnike

zanesljive in poštene zastopnike ter agente sprejme proti dobi pri proviziji tvornica pijav. - Ponudbe pod »Zanesljiv 28« na ogl. oddelek »Jutra«. 29274

Potnika

sprejem proti proviziji. - Prednost imajo v prvi vrsti oni, ki potujejo po Srbiji, Bosni, Dalmaciji in Hercegovini. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 29007

Zasluzek

Likarico za četrtko popoldne 18000. Oglasiti se je na Erjavčevi cesti 21/II. desno. 29044

Šivilje za dežnike

dobe delo na dom. Tovarna Vidmar, Pred škofijo. 29756

Velik zaslužek

z novoodloženimi prodajnimi šlagerji, vsaki hiši potrebnih predmetov in poceliteljskim prodajalcem in krojačarjem. Pojasnila: V. Kovarč, Ključavničarska ul. 2. 29097

Šivilja

za perilo in obleke, gre po nizki ceni na dom. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Perfektna 54«. 29254

Pouk

državno izprašana, poučuje namično in glasovir. Ura 10 Din. Marta Kuder, Gosposka ulica št. 10-I. 29132

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Studentovska ul. 9-I. 29176

Vzgojiteljica

zmožna poučevati nemščino in začetni pouk klavirja, sprejma v šivanju in nadzoruju. Zepodinjstra, šišce službe. Cenj, ponudbe pod »Zanesljiva 330« na oglasni oddelek »Jutra«. 29188

Nemščino

poučuje in prevaja bivši učitelj. Ponudbe za oglasni oddelek »Jutra« pod »Nemška konverzacija«. 29126

Strojejske

poučuje drž. konc. zasebno učilišče Petič, Ljubljana, Valvarozjev trg 6. 29214

Instruktorja

želim za latinščino. - Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Latinščina«. 29213

Radio

šifrovalni, komplet in popolnoma nov, ki sprejema vse evropske postaje na zvočni način in čisto, po cenil pr. d. s. J. Polutnik, Švabčeva ulica 15A (Trnov). Oglede se ga v obratu med 12. in 2. ter od 6. ure dalje. 29067

Službe išče

Poslovodja 32 let star, izobražen in z lepim nastopom, želi takojšnjega nameščenja kot vodja trgovine, potnik ali kaj sličnega. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Poslovodja«. 29083

Krojaški pomočnik

1800 del. Franc Volkar, Vranja peč. p. Kamnik. 29087

Prodajalka

pridna in poštena, prvotna na moč mešane stroke, želi premeniti mesto kamorkoli. Nastopi lahko takoj. Dopolni na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kjerkoli«. 29092

Natakarica

želi mesta začetnice v boljši gostilni, kjer bi pomagala tudi pri kuh. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29190

Učenko

za strojno pletenje sprejem. Naslov v oglasni oddelek »Jutra«. 29240

Uradnica

z večletno prakso, izurjena na strojejska, želi takojšnje nameščenje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Strojejska, blaginčarska«. 29168

Šivilj. vajenka

z šestmesečno učno dobo, radi smrti materice, želi nadaljevati učenje. Kosec Franc, Sp. Šiška. 29288

Vdova

srednje starosti, želi nameščenja kot samostojna gospodinja k gospodu ali malim družinam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Gospodinja 292«. 29214

Mlad pek

želi službo mešala ali fičija. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Pek«. 29325

Prodajnik

Zdravih jabolk za prešanje nudi večje količine Em. Ebenpangerja nasl., Bjelevar. 29233

Tračna žaga

(Bandežge) dobro ohranjena napredaj na Sv. Jerneja c. št. 38. Ljubljana VII. 29122

Štedilnik železen

skoraj nov, prodam Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29263

F. N.

motorna kolesa kupite na mesečne obroke pri H. Kanda, Ljubljana, Mertni trg 17. 183

BSA motor

s prikolico, po jako ugodni ceni napredaj v garaži P. Stele, Kapeljska ulica 3. 29282

Avtohladilnik

dobro ohranjen kupim. - Ponudbe z navadno tipto in cene na Prostovoljno gasilno društvo II, Ruše. 29099

Avto

marke »Pontiac six« prodam. Oglede se v garaži Stupica, Slomškova 6. 29199

Kolesa

Moško kolo renovirano, prodam. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29183

Oblačila

Damske čevlje nove prodajamo po zelo nizki ceni v ponedeljek, torek in eredo, 2., 3., 4. t. m. v agenciji in komisiji trgovini v Ljubljani, Studentovska ulica 7. 29271

Več oblek

dobro ohranjenih, za mož. po osebo napredaj. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29204

Pohištvo

vedno v zalogi in po najugodnejših cenah pri Matiji Androvič, strojno mizarstvo, Komenskega ulica št. 34, Ljubljana. 75

Pohištvo

večno v zalogi in po najugodnejših cenah pri Matiji Androvič, strojno mizarstvo, Komenskega ulica št. 34, Ljubljana. 75

Nekaj starega pohištva

ceno prodam. Ravnikarjeva ul. 4. 29133

Staro pohištvo

2 postelji, nočno omarico, 3 omare za obleko, umivalnik in drugo prodam. Kupci naj se javijo v ponedeljek med 1 in 2. uro pop. na Dunajski cesti 9/II. desno. 29283

Kapital

Trgovski pomočnik vojaškega prost, pristopi za družabnika k podjetju s špecerjskim blagom, najraje v večjem kraju na deželi. Ponudbe na poštni predal Kranj 18. 29040

Posedstva

Novo hišo s 5 sobami, 2 kuhinjska in nekoliko vrta napredaj za 100.000 Din pol ure od gl. kolodvora. - Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29319

Les

Vagon brez proda Kubar, Guštanj. 29003

Drva

bukova, 1 m dolžina, koštanjeva, do 1,30 m dolžine kupim. Plačam sproti. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Drva«. 29280

Sadije

Slive za tganekubno kupuje Lovro Sebenik, Ljubljana 7 - Knezova ulica. 29276

Pokoli

Trgovino z mešanim blagom, majhno, dobro iločo, na prometnem kraju, radi družinskih razmer oddam. Naslov v ogl. oddelek »Jutra«. 29322

Trgovino

z mešanim blagom, dobro vpejano na križišču cest ceno prodam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ugodno 195«. 29198

Vinotoč

radi odstopovanja poceni prodam. Polzivo se v Založarjevi ulici št. 10/I. 29025

Bučet

in delikatesno trgovino v centru Zagreba, zelo dobro iločo zelo ugodno prodam. Pogledati v Samostanski ul. št. 2. 29243

Dvajanje

industrijo dobro vpejano v lepem kraju oddam kompletno v najem z obrtjo vred ali pa prodam. - Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Ugodno«. 29290

Klet

primerne za točilnico ali delavnico, oddam v najem ob glavni cesti, na prometnem kraju v Novem mestu. - Pojasnila daje Recelj, Kandija 38, pri Novem mestu. 29227

Prostore

primerne za delavnico ali skladišče oddam v najem s 1. septembrom s 1. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Delavnica - skladišče«. 29296

Stanovanje

2 parietiranih sob, kuhinje in pritlikin oddam takoj. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29246

Stanovanje

velike sobe, kuhinje ali 2-sobno išče mirna stranka brez otrok (4 osebe) za ta kraj. Plača do 400 Din. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 29261

Večje stanovanje

iščem v centru. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Jezikovni tečaj«. 29240

Stanovanje

2 sob, kabine, kopalnice in pritlikin oddam za 20. vember. Ponudbe pod »Vrelka terasa« na oglasni oddelek »Jutra«. 29167

Stanovanje

sobe, kuhinje in pritlikin oddam na Glincah pri Ljubljani. Ponudbe pod »Glincice«, na oglasni oddelek »Jutra«. 29171

Dijaka

sprejem v popolno oskrbo. Strog nadzorstvo. Naslov v oglasni oddelek »Jutra«. 29339

Dijaka

iz boljše hiše sprejemem v svo oskrbo kot ustanovitelj. Naslov v oglasni oddelek »Jutra«. 29330

3 dijake (inje)

sprejemem na hrano in stanovanje z zajtrkom. Naslov v oglasni oddelek »Jutra«. 29087

Dijaka (inio)

sprejemem v popolno oskrbo via-a-vis II realne gimnazije. Poljanska cesta 17, pritlikje. 29289

Dva dijaka

sprejemem v svo oskrbo. - Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29229

Dijaka

nizješolca sprejemem na stanovanje z zajtrkom. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29209

Dijaka

sprejemem na hrano in stanovanje v bližini realke in obrtne šole. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 29180

Dva dijaka

sprejemem na stanovanje in zajtrk. Cena Din 150.- za posameznega. Naslov v ogl. oddelek »Jutra«. 29155

Dva dijaka

na hrano in stanovanje sprejemem. Naslov v oglasni oddelek »Jutra«. 29337

Dva gospoda

dijaka - sprejemem na stanovanje v bližini obrtne šole. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29032

3 dijakinje

sprejemem v popolno oskrbo v sredini mesta. - Klavir, notnika in italijanske konverzacija. Naslov v oglasni oddelek »Jutra«. 29260

Dijakinjo

mlajšo sprejme nemško govoreča družina. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Niska cena«. 29237

2 dijaka

sprejemem na stanovanje in zajtrk, ali z vso oskrbo na Rimeki cesti. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 29297

Dijaka

sprejemem v svo oskrbo. - Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 29249

Sobe

Sobo s hrano za dva gospoda ali gospodinj oddam v centru s posebnim vzhodom. Naslov v oglasni odd. »Jutra«. 29331

Čedno sobico

z 2 posteljama oddam dvema gospodoma, event. dijakoma. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29276

Opremljeno sobo

lepo, išče uradnik za september ali oktober. - Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Stalno«. 29282

Sobo

z uporabo kuhinje oddam boljsemu zakonitemu paru ali 2 gospodinjama. Naslov v oglasni oddelek »Jutra«. 29338

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom in elektriko oddam v zeleni jami, Ljubljanska ulica št. 29. 29230

Prijazno sobico

oddam solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelek »Jutra«. 29216

Lepo sobo